

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R. P. Fr. Ioannis Poncii, Corcagia-Hiberni, Ordinis Ff.
Minorvm, Sacræ Theologiæ Lectoris Ivbilati, Olim in
Collegio Romano S. Isidori Primarij Professoris;
Philosophiæ Ad Mentem Scoti Cvrsvs Integer**

Poncius, Joannes

Lugduni, 1659

Qvæst. 1. Quid sit locus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95688](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95688)

fectionis in illa sententia, quæ est satis communis inter aduersarios, contra quos ad hominem valet hæc solutio.

Respondere posset secundo concedendo sequelam; nam si infinitæ species inæqualis perfectionis essent possibiles, non daretur status in perfectione essentiali: si enim homo excederet infinitas species inæqualis perfectionis, esset infinitæ perfectionis, sicut linea excedens infinitas lineas esset infinitæ extensionis. Nec refert quod excessus ille quem haberet homo supra infinitas species non ita fiat ut cuilibet speciei corresponderet in homine particularis gradus, sed ita ut vnico indiuisibili gradu excederet omnes. Hoc inquam non refert, quia si sequeretur infinitas in homine, ex eo quod haberet infinitos gradus perfectionis, multo magis sequeretur infinitas in ipso ex eo, quod includeret vnicam gradum æquivalentem illis infinitis.

Sed contra hanc responsionem facit, quod quemadmodum licet linea finita excedat lineas infinitas syncategorematicas, quas includit; quandoquidem sit infinita syncategorematicæ; inde tamen non sequitur quod sit infinita simpliciter: eodem modo, quamuis homo excederet alias perfectiones syncategorematicas infinitas, non debet esse simpliciter infinitus.

Itaque melius responderetur distinguendo sequelam; infinitas species categorematicæ, concedo sequelam; nec hoc est inconueniens, sed necessarium; quia alias illa creatura esset illimitata ac infinita per perfectionis simpliciter: infinitas species syncategorematicæ, nego sequelam; nec hoc etiam esset inconueniens, quia non sequeretur quod illa species esset illimitata, aut infinita, simpliciter.

34 Obijcies quarto: in numeris potest in infinitum iri, nec vllus assignabilis est finitus numerus, cui non possit addi vnitas, qua redderetur maior, ut docet Aug. 12. ciuit. c. 18. & ex se patet: sed quælibet vnitas variat speciem numeri: ergo non est stabilis status in speciebus numeri, quin alia & alia in infinitum perfectior possit dari.

Confirmatur: quia in actibus reflexis potest dari processus in infinitum, qui tamen actus reflexi sunt distinctæ speciei; ergo non datur status in speciebus.

Confirmatur secundo: quoniam si sequeretur infinita perfectio in aliqua specie ex eo, quod excederet infinitas species inæqualis perfectionis, sequeretur, quod visio beatifica esset infinita perfectionis, quia excederet visionem, qua videretur Angelus, & infinitas visiones reflexas, quæ haberi possent de visione illa Angeli.

Respondeo ad hoc, quod est præcipuum aduersæ sententiæ fundamentum. In omnibus illis speciebus, quarum quælibet ex natura sua intrinseca dicit ordinem ad aliam speciem vltiorem, ita ut repugnet assignari vnâ, supra quâ alia addi non debet necessario, dari processum in infinitum, & infinitatem syncategorematicam tantum. Tales autem sunt species numerorum, & actus reflexi, ac similia quæ proportionem habent cum partibus infinitis syncategorematicæ, quæ includuntur in continuo; & propterea sicut in continuo, licet possit assignari pars includens infinitas partes syncategorematicas, illa tamen pars non est infinita categorematicæ, sed syncategorematicæ, quia non potest assignari vltima pars etiam de potentia absoluta: ita etiam in huiusmodi speciebus multiplicabilibus in infinitum, licet esset assignabilis aliqua, qua excederet infinitas alias, quia tamen illæ non sunt infinitæ, nisi syncategorematicæ ex eo, quod non potest assignari vlla ex illis supra quam alia in infinitum non possint superaddi, non debet dici illa species esse simpliciter infinita; sed secundum quid tantummodo & syncategorematicæ. Vnde in forma distinguo cōsequens obiectionis & confirmationis: non datur status in speciebus illis quæ ex natura sua exigunt vltiores species, concedo consequentiam; quæ non exigunt, nego.

Ad secundam confirmationem respondeo distinguendo sequelam: sequeretur, quod visio beatifica esset infinita perfectionis secundum quid & syncategorematicæ, concedo simpliciter & categorematicæ, nego sequelam.

Fateor tamen sincere, hanc obiectionem reddere mihi oppositam sententiam valde probabilem, & in rebus his concernentibus infinitatem, nullam partem esse, quæ non habeat magnam difficultatem.

Quæres, an sicut potest dari in creaturis aliqua perfectissima, quæ excedi nequeat in perfectione essentiali, ita etiam possit dari aliqua imperfectissima, qua imperfectior dari nequeat.

Respondeo mihi videri quod sic, quod etiam docet Arriaga supra. Fundamentum potissimum est, quod non implicet talis species, & quod quemadmodum dari potest status in perfectione summa, ita etiam possit in minima, à paritate rationis. Sed aduertendum tamen, quod quemadmodum sunt aliquæ species, in quibus potest procedi ad maiorem perfectionem in infinitum, v. g. species numeri; ita etiam esse aliquas species, in quibus possit procedi ad minorem & minorem in infinitum: ut sunt species visionum reflexarum, quarum prima habeat obiectum perfectius seipsa, quia eadem prorsus est ratio.

Possit hic agi de infinitate intentionis, an scilicet possit dari qualitas infinite intensa: sed de ea agemus in libris de generatione & corruptione.

LIBER IV.

PHYSICORVM.

Vandoquidem mobilitas localis, secundum quam moueri possit res à loco in locum, sit vna ex proprietatibus corporis physici, ut melius intelligatur natura talis mobilitatis & motus localis correspondens ipsi, agit hic de Loco Philosophus, & hac occasione agit pariter de Vacuo. Deinde quia omnis motus aut sit in tempore aut in instanti, agit præerea de Tempore.

DISPUTATIO XV.

De Loco.

On agimus hic de loco, prout capitur metaphorice pro subiecto, in quo inhæret forma, quo sensu materia solet vocari locus formarum, & mens locus specierum intelligibilium; nec etiam de loco artificiali, qualis est vas respectu liquoris in eo repositi, & sedes seu cathedra vocatur locus hominis in ea sedentis: sed de loco proprie dicto, qui necessario requiritur ad motum localem tanquam terminus à quo & ad quem eius, qualem locum dari tanta experientia constat, quanta constat ipsi motus.

QVÆSTIO I.

Quid sit Locus?

Prima sententia circa hanc quæstionem est, locum esse spatium imaginarium repletum corpore locato, quod spatium intercedit inter latera corporis continentis, & est tantæ extensionis quantæ est ipsum corpus locatum. Hanc plures ex recentioribus tenent, speciatim Auer- sa q. 27. a. 1. Amicus tract. 20. q. 3. Et si opponatur ipsis Aristoteles, qui antiquos Philosophos hanc sententiam tenentes acriter impugnauit, respondet ipsum non locutum de spatio imaginario hoc, sed de spatio vero & reali iuxta sequentem opinionem.

Secunda sententia est locum esse corpus reale triplex dimensionis, in quo penetratiue recipitur corpus locatum, quod corpus vocatur spatium reale ad distinctionem spatij imaginarij. Hæc pluribus antiquis Philosophis adscribitur, & ita placuit Massio, ut in eam fateatur se iturum, nisi autoritate Philosophi & D. Thomæ moueretur.

Tertia sententia est ipsum vbi esse locum: hanc referunt Complutenses, sed nullum pro ea citant auctorem.

Quarta sententia est, locum esse vltimam superficiem corporis ambientis locatum. Hæc est communior Scotistarum & Thomistarum cum Philosopho hi c.

CON

In aliquibus speciebus dari processum in infinitum.

Potest dari imperfectissima species.

CONCLUSIO I.

Nec spatium imaginarium nec spatium reale, nec ubi nec aliquid intrinsecum locato est locus proprie dictus. Hæc est iuxta quartam sententiam contraries primas. Probatur prima pars: quia spatium imaginarium est quid fictum, nullo modo existens à parte rei, nec potens existere; ergo locus realis & physicus, de quo loquimur, non potest consistere in illo. Probatur antecedens: quia non est substantia aliqua realis, nec accedens, nec negatio aut privatio aliqua realis; alias non esset imaginarium.

Confirmatur: quia si esset substantia aliqua, deberet esse creata à Deo, & sic conveniret hæc sententia cum secundâ: si esset accedens, deberet habere aliquod subiectum, quale nequit assignari: si esset negatio, idem esset rem esse in loco, ac esse in negatione, quod est absurdum. Deinde, si spatium imaginarium est negatio, non alia negatio quam corporis: sed illa negatio corporis tollitur posito ipso corpore: ergo quando poneretur res in loco, tolleretur locus, quod est absurdum.

Rursus, si dicitur illud spatium esse capacitatem ad recipienda corpora, quæro quid sit illa capacitas; an positivum quid, an negativum: si positivum, ergo vel substantia, vel accedens reale, quod non asserunt aduersarii: si negativum, ergo ut ante dixi, idem esset corpus esse in loco, ac in negatione, quod videretur absurdum.

Probatur secunda pars: quia spatium reale debet esse substantia triplex dimensionis: sed absurdum est dari tale substantiam, in qua penetratiue daretur corpora quæ locantur: ergo non debet asseri quod locus sit tale spatium. Probatur minor: cum quia nullum est iudicium talis substantiæ, ex quo colligeretur dari nihil autem debet dici dari absque aliquo iudicio, ex quo colligatur dari: tum quia vel esset substantia corporea, vel specialis; non corporea, quia alias duo corpora penetrarent se naturaliter: non spiritualis, quia locus proportionatus corporibus non debet esse spiritualis; tum quia illa ipsa substantia extensa triplex dimensionis deberet esse in loco alio non minus, quam substantia corporea, quæ in loco ponitur; quæro ergo de illo alio loco: an sit alia substantia? si sic, dabitur processus in infinitum: si non, ergo quemadmodum istius substantiæ locus non debet dici alia substantia, quam penetraret, sed aliquid aliud: ita etiam neque substantiarum corporearum locus debet dici alia substantia quam penetrarent: quæ ratio mihi convincit hanc partem conclusionis, sicut & prima ratio.

Probatur tertia pars conclusionis: quia ubi est illud, per quod ponitur res in loco: ergo non est ipsemet locus.

Locus non est ubi nec aliquid intrinsecum.

Probatur quarta pars: quia nihil intrinsecum potest excogitari, quod sit locus, nisi materia vel forma, vel quantitas, vel aliqua qualitas, vel presentia localis, quæ est ipsam ubi intrinsecum: sed neutrum ex his est locus corporis; non presentia aut ubi, ut paulo ante ostensum est, non materia nec forma, aut qualitas aut quantitas, tum quia hæc comitari solent corpus: locus autem deferitur ab ipso, quando movetur; tum quia ipsa materia & forma, & quantitas & qualitas sunt in loco, & de loco in quo sunt, hic æque quæritur de loco ipsius corporis: tum denique, quia nemo dicit corpus esse in sua materia aut quantitate aut qualitate, tanquam in loco.

Obijciens primo, maius spatium occupatur à corpore magno quam parvo, & à toto mundo quam à parte mundi: ergo datur spatium vel reale vel imaginarium, in quo sit corpus magnum distinctum à spatio, in quo sit corpus parvum, & in quo sit totus mundus secundum se totum: sed illud spatium non est corpus aliquod ambiens, nullum enim est corpus ambiens totum mundum; & quodcumque corpus ambiens aliud corpus posset destrui relicto illo corpore adhuc occupante tantum spatium, quantum ante occupavit: ergo aliquod aliud spatium: sed nullum assignari potest præter spatium, quod asseritur à prima aut secunda sententia, & quod negatur in conclusione: ergo conclusio est falsa.

Respondetur nullum spatium occupari ab ullo corpore, nisi superficiem corporis ambientis, quæ si habet partes suas magis distantes quam partes alterius speciei ambientis aliud corpus, dicitur esse minus, quam spatium

occupatum à corpore circumscripto per aliam superficiem, cuius partes minus à se invicem distant. Quod si nulla superficies ambiat corpus, sicut nulla ambiat totum mundum, includendo in mundo caelos omnes, profecto corpus illud non debet dici occupare ullum spatium nec magnum nec parvum; sed solum potest dici, si partes ipsius minus à se invicem distant, quam distant inter se partes alterius corporis, quod possit occupare maius spatium, quam alterum corpus. Unde in forma.

Respondetur distinguendo antecedens: si utrumque occupet spatium sibi proportionatum, concedo; si non occupet, nego antecedens; distinguo consequens similiter pro prima parte, negando vero ipsum pro secunda parte, nempe quod datur spatium maius occupatum à toto mundo quam à parte mundi: & per hoc patet ad reliquam partem.

Obijciens secundo: omnia impossibilia habent impossibilitatem respectu alicuius tertij duo corpora quanta habent impossibilitatem localem: ergo respectu alicuius tertij: non respectu superficiæ ambientis, quia ea ablata adhuc maneret impossibilitas eorum nec aliud tertium assignari potest præter spatium: ergo spatium illud est locus.

Respondetur negando subsumptum pro prima parte: habent enim impossibilitatem respectu superficiæ sic ut non possint naturaliter sub eadem superficie contineri simul: nec refert ad hoc quod superficies existat aut non existat; sufficit enim, quod due quantitates non possint naturaliter in se invicem sic applicari, ut eadem superficies utrique correspondere possit, si ponerentur sub superficie aliqua.

CONCLUSIO II.

Locus est ultima superficies corporis continentis immobilis. Hæc est iuxta quartam sententiam cum Philosopho hic. Probatur: tum quia nihil aliud potest convenientius assignari, quod locus: tum quia reuera eo ipso, quo aliquod corpus sub tali superficie continetur, dicitur esse in loco, & eo ipso, quo aliquod corpus non habet superficiem talem, sub qua contineatur, quemadmodum de facto non habet ultimum caelum, non dicitur esse in loco proprie loquendo: ergo locus consistit in huiusmodi superficie, loquendo de loco circumscripto corpore, de quo hic agimus.

Confirmatur conclusio declarando singulas descriptionis particulas: Dicitur ultima superficies, quia hic loquimur de loco immediato & proximo. Dicitur corporis, quia agimus de loco corporeo, in quo corpora actualiter extensa locantur. Vbi tamen aduertendum, non esse loco essentiale quod sit superficies, quæ sit actus alicuius corporis superficies; quia si daretur per potentiam absolute tam aliqua superficies circumscripta aliud corpus absolute ullo corpore, cuius esset superficies, esset tamen locus illius corporis contenti sub illa, ac si esset superficies alterius corporis. Et hinc optime Scotus in 1. d. 2. q. 6. n. 7. negat ultimitatem esse de ratione loci: sicut est continentia. Dicitur continentis: id est circumscriptæ seu intra se tenentis illud, quod dicitur esse in loco totali; per quod significatur agi hic de loco totali; unde per hanc particulam etiam excludi potest à ratione loci, cathedra respectu hominis, & ultima superficies eius, quia non circumscribit singulas partes eius, prout debet facere locus totalis. Dicitur denique immobilis, quia locus; ut locus, debet esse terminus à quo motus localis; non esset autem talis, si moveretur cum locato. Et hinc optime negat Philosophus, ultimam superficiem dolij, quod simul cum vino moveretur, esse locum vini; quæ tamen superficies si maneret immobilis, & inde moveretur vinum ad alium locum, posset habere rationem loci non minus, quam quæcumque alia superficies.

Obijciens contra hanc particulam, quæ valde difficilis est, & totam conclusionem. Superficies aeris ambientis turrim est locus eius, & tamen facile movetur huc illuc vel flante vento vel succedente quocumque alio corpore: ergo vel locus non est superficies corporis continentis vel non debet locus esse immobilis.

Complutenſis.

Complutenses, hic ex doctrina D. Thomæ, respondent superficiem materialiter consideratam posse moveri localiter, non vero si consideretur formaliter, ut scilicet dicit talem vel talem distantiam ad partes fixas mundi, v. g. & polos primi mobilis.

Sed contra, quia etiam ut dicit talem distantiam ad illas partes, potest moveri localiter: nā, si Deus moueret totum mundum ac caelos (ut bene posset facere) relictis omnibus partibus in eadem distantia inter se, quam iam habent, superficies continens turrim moueretur localiter simul cum turri etiam ut diceret eandem distantiam ad partes fixas mundi: ergo superficies non solum potest moveri materialiter considerata, sed etiam formaliter.

Propter hoc respondent alij locū dici immobilem nō à respectu ad partes fixas mundi, sed ad partes spatij imaginarij.

9 *Sed contra*: quia spatium imaginarium non est aliquid reale, sed aliquid imaginatum; ergo si superficies habet esse locum formaliter à respectu ad spatium imaginarium non est formaliter loquendo, aliquid reale, sed aliquid imaginarium, quod videtur absurdum.

Confirmatur: quia omnis respectus realis debet habere terminum realem: ergo respectus terminatus ad spatium imaginarium nequit esse realis; quandoquidem nec ipsum spatium sit quid reale.

10 *Respondeo ergo aliter* immobilitatem loci desumi à tali distantia ad terminum ad quem motus localis, quo mouetur corpus à loco ad illum terminum: nam locus ut dicit talem distantiam, nequit moveri etiam de potentia absoluta. Vnde in forma.

Respondeo distinguendo maiorem: secundum se precise, nego maiorem; ut dicit talem distantiam ad terminum ad quem motus localis, concedo maiorem, & similiter distinguo minorem, & nego consequentiam.

Dices: superficies cæli Lunæ potest retinere eandem distantiam ad superficiem convexam terræ, quæ superficies potest esse terminus ad quem motus localis, quo moueretur aliquid graue à superficie illa cæli Lunæ ad superficiem illam connexam terræ; & tamen moveri: nam si moueretur totus mundus simul retineretur eadem distantia inter utramque superficiem, sed tum utraque moueretur, etiam ut habens eandem distantiam: ergo non sufficit nostra responsio magis, quam Complutensium, quæ reiecta est.

Respondeo, immobilitatem loci desumi debere à distantia prædicta, non in hoc sensu, quod locus cum eadem distantia non possit moveri localiter quomodocunque sed quod non possit moveri localiter ad quemodocunque sed quod non possit moveri localiter ad quem, neque recedere ab ipso. Ratio autem quare debet huiusmodi immobilitas considerari in loco, est quia sine ea non possemus scire extensionem motus localis, qui fieret à termino à quo, ad terminum ad quem.

Dices: etiam Complutenses possent hoc modo dicere quod immobilitas loci desumi debeat ad partes fixas mundi in ordine tamen ad motū, qui fieret à superficie à partibus illis distante, ad quemcunque alium locum: nam ut sic est immobilis & seruans eandem distantiam necessario ad terminum ad quem istius motus.

Contra: quia quamuis non darentur ullæ partes fixæ mundi, posset motus talis esse à loco ad locum: si enim solū essent duo corpora distantia, vnum posset moveri localiter ad alterum: ergo ordo ad partes fixas mundi est impertinens ad locum.

Confirmatur: ad hoc ut possit dari motus localis, sufficit dari duas superficies inter se distantes, à quarum vna ad alteram transire possit corpus mobile, & ad hoc ut locus vnus sit immobilis ad alterum locum, sufficit quod ut sic distans non possit ad ipsum moveri.

Deinde, hæc sola necessario requiruntur ad motum localem: ergo impertinenter consideratur aliqua alia distantia loci præter hanc, aut aliqua alia immobilitas per ordinem ad quodcunque aliud.

11 *Obicies secundo*: sequeretur quod corpus immotum localiter posset mutare locum: sed hoc est absurdum: ergo. Probat maiorem: quia turris manens in eodem loco, non retinet semper eandem superficiem continentem, sed nunc habet hanc superficiem nunc illam; ergo si superficies etiam cū ref-

pectu quocunque distantia ad quæcunque sit locus corpus immotum mutat locū & transit ab vno loco in alium locum.

Respondent Complutenses supra distinguendo maiorem mutare locū materialiter, concedunt; formaliter, negant; & similiter distinguunt maiorem probationis. intelligunt autem per locum formaliter, speciem, ut substantiam tali distantia, abstrahendo ab esse numerico talis numero superficie & talis numero distantia, per locum autem materialiter intelligunt hanc numero superficiem, & hanc numero distantiam.

Hæc responsio, quamuis fortassis in re conveniat cū alia communi Scotistarū statim adducenda, non tamen placet quoad modum loquendi: quia licet aliqua duo individua humana conueniant formaliter in ratione specifica hominis, tamē pessime diceretur destructo vno individuo, v. g. Petro, non destrui hominem formaliter, sed materialiter tantum; ergo licet duæ superficies cum tali respectu distantia conueniant in ratione superficie ut sic, & distantia etiam, male dicitur, destructa vna non destrui superficiem cum distantia formaliter, sed tantum materialiter.

Confirmatur: quotiescunque destruitur individuum, destruitur etiā ratio specifica in illo inclusa formaliter; ergo si destruator hæc superficies cum tali respectu distantia, destruitur ratio superficie ut sic, & ratio distantia in illa inclusa.

Confirmatur secundo, quia quoties locatū transit de vno numero loco ac alterū numero locū, videtur debere moveri localiter: sed turris immota secundū aduersarios transit de vno numero loco tam quoad rationem, formalem, quam materiale ad alium numero locum; neque enim eadem numero ratio formalis loci potest reperiri in superficiebus numero distinctis: ergo adhuc manet vis objectionis, non obstante hac responsione.

12 *Respondetur ergo aliter* distinguendo maiorem: posset mutare locum accipiendo alium locum numero distinctū à priori loco, sed æquiualem tamen illi & non distantem localiter ab illo, concedo maiorem: accipiendo aliū locū distantem localiter à priori loco, & propterea non æquiualem illi, nego maiorem, & conformiter ad hoc distinguo minorem, & nego consequentiam.

Itaque ut aliquid moueatur localiter, non sufficit quod acquirat varia loca quomodocunque, sed requiritur quod ab vno loco transeat ad alium locum distantem localiter; vnde quia turris immota, licet transeat ab vno loco ad alium, quādo variæ superficies sibi inuicē succedentes eā ambiunt, quia tamē non est distantia localis inter illas superficies, propterea non dicitur moveri localiter, & hinc etiā dicuntur illa plura loca, quæ succedunt circa illam turrim esse æquiualeia sibi inuicē; & quasi vnus locus æquiualem; quia quantum ad motum localem turris perinde est, quod succedant sibi inuicem, aut quod maneant semper vnus tantum locus, nā quemadmodum si maneret semper vnus locus, turris non moueretur localiter, ita etiam nec moueretur localiter, quamuis succedant circa ipsam varia illa loca non distantia à se inuicem localiter.

13 *Obicies tertio*. Quidquid mouetur localiter, acquirit alium & alium locum: sed primum mobile posset moveri localiter, quamuis non daretur aliud cælum, aut corpus supra ipsum, sub cuius superficie conineretur; ergo acquirit alium & alium locum: sed non acquirit superficiem: ergo superficies non est locus.

Respondeo distinguendo maiorem: si sit in loco, dum est in termino à quo, & in termino ad quem, concedo maiorem: si non sit, nego maiorem, & concessa minore nego consequentiam: quia non esset in loco, si non esset aliud corpus supra ipsum, sub cuius superficie conineretur.

Et si quæras quomodo ergo possit moveri localiter quandoquidem motus localis sit motus mobilis à loco in locum.

Respondeo, dici moveri localiter, quia mutat præsentia suam localem ad corpora contenta sub ipsa: & in hoc etiā sensu potest dici esse in loco, quia scilicet dicit talem præsentia ad alia corpora: quod tamen non sufficit ut dicatur esse in loco, prout locus hic definitur, & est aliquid continens aliud seu in quo aliud continetur.

Distingue

Divisiones Locorum.

15 Pro maiori autem declaratione loci advertenda sunt aliquot loci divisiones.

Quid locus
intra-
tus, & ex-
traneus.

Prima est, qua dividitur in locum extrinsecum & intrinsecum: *intrinsecus* est ipsum ubi, seu id à quo formaliter res habet poni in loco; quod tamen meo iudicio satis improprie locus dicitur, quia ex hac ipsa illius explicatio- ne non tā locus dici debet, quā id quo res collocatur in loco. *Locus intrinsecus* est illa alia res, ad quam aliquid dicitur habere præsentiam, sic enim explicandum sentio locum extrinsecum, ut sic; communem omni loco extrinseco, tam definitio quam circumscriptio; quod si velit quis restringere locum extrinsecum ad locum physicum, & proprium, quatenus de eo egit Philosophus, dicat locum extrinsecum esse ultimam superficiem corporis continētis immobilis.

Quid defi-
nitio &
circumscri-
ptio.

16 Secunda divisio loci est in circumscriptum, & definitum. *Locus circumscriptus* est, qui continet corpus totaliter ambiendo illud sic, ut una pars corporis continētis corresponsdat parti corporis locati, & alia alteri; & hic est locus proprie dictus, de quo hic agitur præcipue; quia est locus competens corporibus naturalibus. Porro aduer- tendum quod huiusmodi locus possit considerari vel cum impenetrabilitate, vel cum penetrabilitate: si consideretur cum penetrabilitate, aliqui reducant ipsum ad locum defini- tum, & competet substantiæ, quamvis non esset af- fecta quantitate, sed haberet tamen partes extra partes: ve- rum quoad etymologiam nominis, penetrabilitas nō im- pedit circumscriptiōem: unde non obstante penetrabili- tate possit superficies esse locus circumscriptus, sed de hoc non potest esse alia quæstio, quā de nomine.

Locus definitus est ille, cui alia res est præsens sine commensuratione partis loci ad partes locati, sed sic, ut to- ta res locata sit corresponsdens cuilibet parti loci: sic cor- pus Christi est in Eucharistia, seu in superficie continēte Eucharistiam, & Angelus indivisibilis sic potest esse in lo- co indivisibili, palmari verbi gratia.

Quid co-
mune ac
proprius.

Tertia divisio loci est in communem, & proprium: *communis* est qui continet multa locata: sic aqua dicitur locus piscium, aer autem terra animalium terrestrium; *proprius* est qui vni soli corresponsdet.

Naturalis
volens,
non.

Quarta divisio est in naturalem, violentum & neutrum: *naturalis* est, ad quem res inclinatur, *violentus* à quo ab- horret: *neuter* ad quem res nec inclinatur, nec ab eo ab- horret.

Aliæ divisiones loci in dextrum, sinistrum, sursum, deorsum ante, retro, totalem, partialem patent ex ipsa nomi- nibus.

Dubia circa locum.

17 Quæres primo, an locus possit esse in loco?

An locus
possit esse
in loco.

Respondetur quod sic: certum enim est quod su- perficies ætæris, qua continetur terra, sit saltem mediante reliquo ætære, contenta sub superficie concava Cæli Lunæ, aut sphaeræ ignis, si detur talis inter ætærem & Cælum Lu- næ; nec denique est aliqua inconuenientia in eo, quod vnus locus sit in alio loco.

Dices: sequeretur processus in infinitum.

Respondetur negando sequelam: quia stabitur in loco vl- timo, qui aliam circa se non habet, qualis est superficies connexa Cæli primi superioris.

Quæres secundo, an locus dicat essentialiter continentiam actualem, an vero solum potentialem aut aptitudinalem.

An locus
dicat ef-
fentialiter
continentiam
actualem.

Respondetur quæstionem esse de nomine, atque adeo utrumque posse dici, prout explicabitur illa particula defi- nitionis *continentis*: melius tamen est dicere quod dicat so- lum essentialiter continentiam aptitudinalem aut radica- lem, tum quia definitiones communiter, quamvis denunt per verba significativa actum, intelliguntur tamen aptitu- dinaliter: & deinde dicimus communiter vnam rem tende- re in talem locum antequam actu eo perueniat, qui tamen locus eo tempore non continet ipsam actu. Nec oppositum huius traditur à Scoto in 2. d. 2. q. 6. litt. G. aut n. 10. quid- quid dicat *Mastrius*, pro quo.

18 Dices: si potentialis continentia sufficeret, pars de-

beret dici esse in toto, tanquam locatum in loco: sed hoc est contra omnes, ergo.

Respondetur negando sequelam, quia licet vna pars rotius ambiatur à superficie conuexa alterius partis, tamen vni- tur physice illi parti ambiēti, ita ut necessario secū deferre debeat alteram partem locatum autē non vnitur sic loco.

Deinde hæc replicat retorqueri potest contra *Mastrium*; quia alia pars actu ambiatur ab altera parte totius: ergo si continentia actualis constituat locum, illa pars erit in lo- co; quod si non obstante quod locus sit superficies actu continens secundum *Mastrium*, illa pars non sit in toto tanquam in loco, quia scilicet aliquid impedit: sic simili- ter quāvis locus esset superficies aptitudine continens, illa pars non esset in toto tanquam in loco, propter idem im- pedimentum, quod tam bene sufficit nobis quā *Mastrius*.

Dices secundo pro eodem: sequeretur quod baculus ex- tractus in aqua, adhuc posset dici esse in aqua tanquam in loco & quod aqua esset locus eius, quia aqua potest eum recipere.

Respondetur negando sequelā pro prima parte: cum enim non hanc aqua vilo modo, quomodo possit esse in illa tā- quam in loco? concedo autem sequelam pro secunda par- te: verum enim est quod aqua sit locus baculi etiam ex- tracti non quidem in quo sit actu, sed in quo possit esse.

19 Quæres tertio: An superficies, quam materialiter importat locus, & continentia ac immobilitas quam dicit formaliter, faciant vnum per se ex genere & differentia, aut potius vnum per accidens ex subiecto & accidente, aut per se ex subiecto & propria passione.

An mate-
rialis & for-
male loci
faciant vn-

Respondetur, si loquamur de continentia actuali, clarum esse quod illa sit accidens superficiei quandoquidem pos- sit ipsi adesse, & abesse, & sic respectus, nec habeat vllam proportionem actus per se respectu superficiei magis quā albedo habeat respectu parietis: & idem dicendum est à paritate rationis de respectu distantia: talis, à quo habet locus esse immobilis. Si vero loquamur de continentia aptitudinali, illa est proprietas superficiei, non secus ac ri- sibilitas est proprietas hominis. Si denique loquamur de continētia radicali, illa conuenit cum vltima differentia superficiei, nec consequenter facit vnum per se cum super- ficie, sicut nec rationalitas cum homine; sed bene facit vnum per se cum genere, in quo conuenit superficies cum aliis rebus, sicut rationalitas facit cum animali: nec hæc res maiori digna est consideratione, aut examine.

QVÆSTIO III.

Verum possit aliqua creatura produci absque vilo loco, aut vocatione.

20 Certum est, siue loquamur de loco extrinseco cir- cumferibente, siue etiam de respectu aut modo, quo habet res aliqua collocari in tali loco, supremum Cælum esse absque vilo loco, aut vocatione: si autem lo- quatur de respectu, aut modo, à quo habet res distare tantum, vel tantum ab alia re, siue esse indistans ab illa; & dicamus rem esse in loco, quæ ab alia re distat, aut indi- stat; non minus est certum, quod de facto nulla res sit, quæ non sit in loco, & quæ non habeat vocationem; vel enim inter quamcumque rem assignabilem, & aliam rem quamcumque potest interponi alia res, vel non potest. Si potest, iam distans: si non potest, iam non distabit: ergo necessario debet omnis res habere vocationem in hoc sensu. Sed si Deus crearet aliquem Angelum solum, nulla alia re simul creata, ille Angelus non esset in loco nec priori nec posteriori modo; nec enim circumferibere- tur, nec esset distans aut indistans ab vlla re magis, quam corpora iam existentia possunt dici esse distantia, aut indi- stantia ab Antichristo nondum existente.

Res potest
poni absq;
distantia
aut indistan-
tia ab alia
re.

22 Dices: esset indistans à Deo Angelus ille: ergo esset in loco posteriori modo.

Respondetur negando consequentiam, quia esse in loco posteriori modo dicit distantiam, vel indistantiam, ab eo à quo possit res localiter discedere, vel accedere magis aut minus; hoc autem non conuenit creaturæ in ordine ad Deum, quia Dens ob immensitatem debet necessario esse indistans ab omni creatura existente, unde creatura nulla potest ab illo recedere, aut ad illum accedere.

Z. z

In